

AKTUELNO: Međunarodni dan starijih osoba-DIGITALNA RAVNOPRAVNOST ZA SVE GENERACIJE

01.10.2021

Međunarodni

dan starijih osoba se u svetu i kod nas obeležava 1. oktobra, u skladu sa Rezolucijom 45/106 koju je proglasila Generalna skupština Ujedinjenih nacija 14. decembra 1990. godine, sa ciljem da se naglasi važnost prilagođavanja životnog okruženja potrebama i sposobnostima stanovnika trećeg doba. Nakon ove inicijative, Generalna skupština Ujedinjenih nacija je 1991. godine, u skladu sa rezolucijom 46/91, usvojila principe Ujedinjenih nacija koji se odnose na starije osobe. Na Svetskoj skupštini o starenju 2002. godine usvojen je Madridski međunarodni akcioni plan za starenje kako bi se odgovorilo na mogućnosti i izazove starenja stanovništva u 21. veku i promovisao razvoj društva za sve generacije.

Ove godine

Međunarodni dan starijih osoba je usmeren na uvažavanje prava i potreba korisnika digitalnih tehnologija kako bi se osigurala digitalna ravnopravnost za sve generacije što uključuje odgovarajuće javnozdravstvene politike, pristupačnost, digitalnu pismenost i bezbednost na internetu.

Â

Â

Četvrta industrijska

revolucija koju karakteriše fuzija tehnologija koje briju granice između fizičkog, digitalnog i biološkog, promenila je sve sektore društva, uključujući način na koji živimo, radimo i komuniciramo. Ubrzani tehnološki napredak pruža mogućnost za ubrzanje ostvarenja napretka ka ciljevima održivog razvoja Agende 2030. Ipak, na globalnom nivou polovina stanovništva i dalje nema pristup internetu, pri čemu se najveće razlike uočavaju između visokorazvijenih i nerazvijenih zemalja (87% prema 19% stanovništva). Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku, u Republici Srbiji 80,8% domaćinstava ima širokopojasnu internet konekciju.

Â

Â

Nedavni izveštaji

Međunarodne unije za telekomunikaciju ukazuju da su starije osobe pod najvećim rizikom za digitalnu isključenost zbog onemogućenog ili otežanog pristupa internetu, nedostatka veština, nedostatka samopouzdanja, straha za bezbednost na internetu (sajber kriminal i dezinformacije) i nedostatka motivacije (neke osobe ne vide zašto bi im korišćenje interneta bilo korisno). Iza ovih barijera stoje druge barijere koje se odnose na dizajn digitalnih servisa – nisu svi digitalni servisi prilagođeni ovoj grupi korisnika i svesnost – nisu sve starije osobe svesne digitalnih usluga i načina pristupanja.

Â

Prema podacima

Republičkog zavoda za statistiku, 50,3% osoba starosti od 65 do 74 godine je koristilo internet u poslednja tri meseca, 13,2% starijih osoba koristilo internet za dobijanje informacija sa veb-sajta javnih institucija, a 8,3% za preuzimanje zvaničnih obrazaca, a samo 11,7% starijih osoba je obavilo kupovinu/poručivanje putem interneta.

Â

Â

Osnaživanje

starije populacije na polju korišćenja digitalne tehnologije, a pre svega interneta, doprinelo bi i unapređivanju njihove društvene inkluzije i samostalnom ostvarivanju prava i obaveza i u kasnijoj životnoj dobi.

Â

Ciljevi ovogodišnje kampanje odnose se na:

Â

1. Borbu protiv
ekskluzivizma i poštovanje ljudskih prava

Â

Neophodno

je podići svest o važnosti digitalnog uključivanja starijih osoba, boriti se protiv stereotipa, predrasuda i diskriminacije povezane s digitalizacijom, uzimajući u obzir sociokulturne norme i pravo na samostalnost.

Â

2. Održivi
razvoj

Â

Dati prioritet

javnozdravstvenim politikama koje ističu značaj digitalnih tehnologija u dostizanju ciljeva održivog razvoja.

Â

3. Pristupačnost i digitalna pismenost

Â

Otklanjanje
barijera vezanih za dostupnost, društvenu povezanost, dizajn, pristupačnost, izgradnju
kapaciteta, infrastrukture i inovacija u oblasti digitalnih tehnologija.

Â

4. Bezbednost na internetu i etičke norme

Â

Istražiti
ulogu javnih politika i pravnih okvira za osiguranje privatnosti i bezbednosti starijih
osoba u digitalnom svetu.

Â

5. Društvena odgovornost

Â

Promovisati
međusektorski pristup usmeren na uvažavanje prava i potreba korisnika digitalnih
tehnologija kako bi se kako bi izgradili društvo za sve uzraste uzimajući u

obzir postojeće/nepostojeće
pravne instrumente u oblasti digitalizacije.

Â

Starije osobe
imaju pravo na prednosti koje obezbeđuju informacione i komunikacione tehnologije
i koje im mogu zadovoljiti potrebe i unaprediti kvalitet života. Istovremeno se
mora imati na umu da će uvek ostati jedan deo starijih osoba iz različitih razloga
neće hteti ili neće moći da koristi digitalne i onlajn usluge. Neophodno je da se
to ima u vidu te da se za njih obezbede adekvatni alternativni načini pristupa ovim
uslugama koji će osigurati da će žniko ne bude zaboravljen i da ništa ljudska prava
ne budu ugrožena.

Â

Â

Literatura:

Â

Kovačević M., Antić V.,
Rajević U., Milaković A. Upotreba informaciono-komunikacionih tehnologija u Republici
Srbiji, 2020. Beograd: Republički zavod za statistiku. 2020

Â

Tekst preuzet i adaptiran
sa sajta: <https://www.un.org/development/desa/ageing/2021-unidop-digital-equity-for-all-ages.html>

Â

Â

Â

Â